

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Prishtina, 10. novembar 2016. godine
Ref.br.: RK1002/16

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI39/16

Podnosilac

Nevladina organizacija FINCA- Kosovo

**Zahtev za ocenu ustavnosti presude Rev. br. 214/2015 Vrhovnog suda
Kosova od 1. septembra 2015. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija i
Gresa Caka-Nimani, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Nevladina organizacija Finca - Kosovo, koju zastupa,

g. Vigan Rogova, advokat iz Prizrena.

Osporena odluka

2. Osporena odluka je presuda Rev. br. 214/2015 Vrhovnog suda od 1. septembra 2015. godine, koju je podnosilac zahteva primio 20. oktobra 2015. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene presude, kojom podnosilac zahteva tvrdi da su mu povređena prava garantovana Ustavom Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), prema članu 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i članu 49. stav 1 [Pravo na rad i obavljanje profesije].
4. Podnosilac zahteva je tražio od Suda uvođenje privremene mere, zabrane svih izvršnih radnji i sudskih postupaka do konačne odluke ovog suda.

Pravni osnov

5. Član 113.7 u vezi sa članom 21.4 Ustava, član 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilo 29 Poslovnika o radu Ustavnog suda Kosova (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 20. februara 2016. godine, podnosilac zahteva je putem pošte poslao zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
7. Dana 14. marta 2016. godine, predsednica Suda je odlukom imenovala sudiju Selvete Gërxhaliu-Krasniqi za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Snezhana Botusharova, Ivan Čukalović i Artta Rama-Hajrizi.
8. Dana 8. aprila 2016. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i poslao kopiju zahteva Vrhovnom sudu.
9. Dana 14. juna 2016. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

10. Dana 22. marta 2004. godine, podnosilac zahteva je u svojstvu poslodavca zaključio ugovor o radu na neodređeno vreme sa M.B. u svojstvu radnika, i ovaj ugovor je podnosilac zahteva prekinuo 2010. godine, jer je radnik povredio radne obaveze.
11. Dana 28. oktobra 2011. godine, Opštinski sud u Prizrenu je usvojio tužbu M.B., i obavezao podnosioca zahteva da vrati tužioca na radno mesto, utvrđujući da „nije imao odgovornost za izdavanje kredita u gorepomenutom slučaju „B“, jer je to ekskluzivna odgovornost komiteta za kredite tužene“.

12. Dana 5. novembra 2012. godine, Okružni sud u Prizrenu je presudom AC. br. 519/11 potvrdio presudu Opštinskog suda.
13. Dana 19. novembra 2012. godine, na osnovu presude Okružnog suda, podnosilac zahteva je vratio M.B. na radno mesto, sa kojim je zaključio ugovor o radu na određeno vreme.
14. Paralelno sa povratkom na posao M.B., podnosilac zahteva je podneo Vrhovnom sudu zahtev za reviziju, osporavajući presudu Okružnog suda koju je Vrhovni sud Kosova presudom Rev. br. 66/2013 odbio, kao neosnovanu.
15. Dana 10. decembra 2012. godine, podnosilac zahteva je odlukom HR 2012/89 suspendovao sa posla M.B., nakon što je protiv njega podneo krivičnu tužbu zbog zloupotrebe položaja. On je suspendovan na određeno vreme, odnosno do 31. decembra 2013. godine.
16. Dana 4. januara 2013. godine, podnosilac zahteva je poslao obaveštenje HR 2013/07 M.B. o prekidu radnog odnosa, kojim ga je obavestio da mu je od 31. januara 2013. godine istekao ugovor o radu i da se više neće nastaviti.
17. Dana 15. januara 2013. godine, zaposleni je podneo tužbu Osnovnom sudu u Prizrenu, osporavajući to što mu nije nastavljen ugovor o radu.
18. Dana 16. decembra 2014. godine, Osnovni sud u Prizrenu je doneo presudu C. br. 34/2013, kojom je usvojio podnet tužbeni zahtev, tako što je obavezao podnosioca da vrati tužioca na svoje radno mesto i da mu nadoknadi lične dohotke.
19. Osnovni sud je u svojoj presudi, između ostalog, obrazložio:

„Nakon procene gorepomenutih dokaza, Sud ocenjuje da tužena strana tokom prekida ugovora o radu, tužiocu nije primenila zakonske odredbe Zakona o radu i kao rezultat toga, odluka o prekidu radnog odnosa je protivzakonita, to zbog činjenice jer se iz iznetih činjenica nije utvrdilo da je tužilac odgovoran za potvrde na poslu, povodom slučaja „B...“. Osnovni sud je, takođe, podneo činjenicu da je izvršni organ inspektorata rada naložio podnosiocu zahteva da vrati M.B. na posao, kao i činjenicu da je Osnovno tužilaštvo u Prizrenu odbacilo krivičnu prijavu podnosioca protiv M.B. tvrdeći zloupotrebu položaja.
20. Dana 9. februara 2015. godine, podnosilac zahteva je izjavio žalbu Apelacionom sudu u Prištini, zbog bitne povrede odredbi parničnog postupka, zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i zbog pogrešne primene materijalnog prava.
21. Dana 5. maja 2015. godine, Apelacioni sud Kosova je doneo presudu AC. br. 833/2015 kojom je odbio, kao neosnovanu, žalbu podnosioca zahteva i potvrdio presudu prvostepenog suda.
22. Apelacioni sud je u obrazloženju svoje presude utvrdio:

“U ovom stanju građansko – pravnog pitanja, ovaj sud je ocenio zaključak prvostepenog suda i našao je da je ista ispravna i osnovana, da ima podršku u iznesenim dokazima i u spisima predmeta i da su dati opravdani razlozi koje i ovaj sud prihvata.”

23. Dana 3. juna 2015. godine, podnosilac zahteva podnosi zahtev za reviziju Vrhovnom sudu Kosova zbog bitne povrede odredbi parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava.
24. Dana 1. septembra 2015. godine, Vrhovni sud Kosova je odlučujući po zahtevu za reviziju podnosioca, doneo presudu Rev. br. 214/2015 kojom je odbio, kao neosnovan, zahtev za reviziju.
25. Vrhovni sud je ocenio nalaze nižestepenih sudova i utvrdio da *“je prihvatljiv pravni stav nižeg stepena vezano za prihvatanje tužbenog zahteva tužioca kao osnovanog”*.
26. Vrhovni sud je, takođe, utvrdio da se u smislu člana 215. ZPP *„brine prema službenoj dužnosti“* ako dođe do bitnih povreda odredbi parničnog postupka tokom postupaka koji su sprovedeni pred nižestepenim sudovima i u ovom slučaju presude nižestepenih sudova sadrže razloge za odlučujuće činjenice važne za pravično suđenje ove pravne stvari.
27. Vrhovni sud je ocenio i navode podnosioca u reviziji vezano za činjenicu da je *„zamena ugovora sa neodređenog vreme ugovorom na određeno vreme, ne predstavlja diskriminaciju i da prekid radnog odnosa tužiocu ne predstavlja diskriminaciju“*. Međutim, Sud naglašava da su ti navodi neosnovani jer je *“univerzalan princip u svim pravnim postupcima, da niko ne može da se proglasi odgovornim dva puta za istu stvar, zato ni tužilac ne može da se proglasi odgovornim dva puta za slučaj 'Braha'.”*

Navodi podnosioca

28. Podnosilac zahteva tvrdi da su mu osporenim odlukama povređena prava na pravično i nepristrasno suđenje (član 31. Ustava), navodeći da su sudovi na očigledno proizvoljan način tumačili primenjiv zakon i član 49. stav 1 (Pravo na rad i obavljanje profesije). Tokom razrade njegovih tvrdnji, podnosilac zahteva je uzeo u obzir neke od ranijih odluka Suda i sudsku praksu Evropskog suda za ljudska prava (u daljem tekstu: ESLJP) koja je, prema njegovim rečima, primenljiva i u ovom slučaju.

Prihvatljivost zahteva

29. Da bi sudio zahtev podnosioca, Sud prvo ocenjuje da li je ispunio uslove predviđene Ustavom, Zakonom i dalje precizirane u Poslovniku.
30. S tim u vezi, Sud se poziva na član 113.7 Ustava, koji propisuje:

“Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.

i

član 21. [Opšta Načela], tačka 4, gde se propisuje:

“Ustavom utvrđena prava i osnovne slobode važe i za pravna lica, onoliko koliko su izvodljiva”.

31. Sud, pored toga, uzima u obzir član 48. Zakona (Tačnost podnesaka), koji propisuje:

“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori”.

32. Sud, takođe, uzima u obzir pravilo 36 Poslovnika, koje propisuje:

(1) *“Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:*

d) ako je zahtev prima facie opravdan ili nije očigledno neosnovan.

i

(2) *Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:*

b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava, ili...”

33. Pri ocenjivanju tvrdnji pokrenutih od strane podnosioca zahteva, Sud primećuje da se osporava presuda Rev br. 214/2015 od 1. septembra 2015. godine.

Član 31. Pravo na pravično i nepristrasno suđenje

“1. Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.

2. Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda”.

[...]

Član 49. Pravo na rad i obavljanje profesije

“1. Garantuje se pravo na rad.

2. Svako lice ima pravo da slobodno izabere svoju profesiju i radno mesto”.

34. Ocenjujući ustavnosti osporene presude u vezi sa tvrdnjama o povredi Ustava i Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP), kao i činjenicama koje je izneo podnosilac zahteva, upoređujući te činjenice sa sadržajem gore navedenih odredaba, Sud će posebno ispitati svaku od tvrdnji koje je on pokrenuo.

Navodna povreda člana 31. Ustava – člana 6. EKLJP

35. Podnosilac zahteva je pred Sudom tvrdio da je do povrede prava na pravično i nepristrasno suđenje došlo kao rezultat „očigledno proizvoljnog tumačenja zakona“, jer po njegovom mišljenju iz obrazloženja presude Vrhovnog suda proizlazi da „zamena ugovora sa neodređenim rokom sa ugovorom na određeni rok predstavlja analognu situaciju sa diskriminacijom“.
36. Što se tiče navedenog, Sud utvrđuje da je Vrhovni sud tvrdnju podnosioca zahteva jasno obrazložio, navodeći da niko ne može biti proglašen odgovornim dva puta za istu stvar kao što je podnosilac postupao protiv zaposlenog M.B. i pitanje koje je on pokrenuo nije imalo nikakve veze sa analognom situacijom diskriminacije, već sa pitanjem ocene moguće odgovornosti o kojoj je već odlučeno sudskom odlukom. Sud je, takođe, jasno ocenio eventualne tvrdnje o povredi odredbi parničnog postupka, naglašavajući da nije utvrdio takve povrede.
37. Sud stalno naglašava da su tumačenje zakona, njegova primena u konkretnim pitanjima, kao i ocena činjenica i okolnosti, pitanja koja dele nadležnosti redovnih sudova od ustavne nadležnosti. Ustavna kontrola koju vrši ovaj Sud nad sudskim odlukama je ograničena samo u cilju zaštite ustavnih prava pojedinca, u ovom slučaju prava na pravično i nepristrasno suđenje, dok problemi tumačenja i primene zakona za rešavanje konkretnih pitanja ne predstavljaju ustavnu nadležnost, ukoliko nisu praćeni povredom ovih prava (vidi, između mnogih ostalih: slučaj KI47-48/15, ocena ustavnosti presude Posebne komore Vrhovnog suda Kosova, AC-II-14-0057 od 12. marta 2015. godine, podnosilac zahteva: *Beqir Kosokoviku i Mustafë Lutolli*).
38. Nije nadležnost ovog Suda da svojom ocenom činjenica zameni ocenu redovnih sudova, jer je zadatak ovog Suda da oceni da li je sudski proces, u celini, bio pravičan i nepristrasan, kao što je i propisano članom 6. EKLJP, odnosno članom 31. Ustava (vidi, između ostalog: *Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, 16. decembra 1992. godine, str. 34, Serija A. br. 247. i *Vidal protiv Belgije*, 22. april 1992. godine, str. 33, Serija A, br. 235).
39. Zasnivajući se na principu supsidijarnosti, Sud ne može da preuzme ulogu suda četvrtog stepena i ne sudi u vezi sa konačnim ishodom sudskih odluka (vidi: *FcMetrebi protiv Gruzije*, stav 31, presuda ESLJP, 31. jul 2007. godine) i ovu činjenicu je potencirao i sam podnosilac zahteva, naglašavajući da je svestan nadležnosti Ustavnog suda, iako sudeći prema okolnostima slučaja izgleda da je njegov primarni cilj bio upravo osporavanje ishoda sudskog postupka.
40. Sud, pored toga, utvrđuje da tvrdnja podnosioca zahteva u vezi sa primenom propisanih pravnih standarda i konkretnih nalaza ESLJP u slučaju *Barac i drugi*

protiv Crne Gore, presuda ESLJP od 13. decembra 2011. godine, u njegovom slučaju u ovom Sudu, nije tačna pravna referenca.

41. ESLJP je u gore navedenom slučaju, kada je utvrdio povredu člana 6. EKLJP, zaključio da je odluka Vrhovnog suda Republike Crne Gore u potpunosti zasnovana na zakonu koji nije bio na snazi u vreme donošenja odluke, jer je taj zakon prethodno proglašen neustavnim od strane Ustavnog suda i ta činjenica je bila presudna za ishod suđenja, dok su u ovom slučaju podnosioca zahteva sve sudske odluke zasnovane na zakonu koji je na snazi, koji je potpuno primenljiv za slučaj, dok što se tiče načina na koji je zakon tumačen i kako je ocenjeno činjenično stanje, Ustavni sud se na osnovu svoje već ustaljene sudske prakse ne može izjasniti, jer to nije u njegovoj nadležnosti.
42. U ovakvim okolnostima slučaja, Sud ne nalazi da je došlo do očigledne (manifestne) proizvoljne primene zakona i shodno tome, ni povrede prava na pravično i nepristrasno suđenje.
43. Pored toga, Sud smatra da ništa u slučaju predstavljenim od strane podnosioca zahteva ne dokazuje da redovni sudovi nisu uspeali da opravdaju svoje odluke i da je sudski proces u celosti u ovom slučaju bio nepravičan ili proizvoljan kako bi Ustavni sud utvrdio da je povređena sama suština prava na pravično i nepristrasno suđenje.

Navodna povreda člana 49. Pravo na rad i obavljanje profesije

44. Podnosilac zahteva, takođe, tvrdi da mu je presudom Vrhovnog suda povređeno pravo koje je garantovano članom 49. Ustava (Pravo na rad i obavljanje profesije) i da bi argumentovao ovu povredu citirao je *Komentar Ustavnog suda Kosova*, a posebno “... pravo na rad ne znači da svaka osoba ima pravo da mu se obezbedi zaposlenje, nego mogućnost za svakog da obezbedi sredstva za život s poslom koji je izabran i prihvaćen slobodno” i u nastavku “... to pravo ne omogućava svakom pojedincu da od države, preko suda, traži radno mesto ...” (*Komentar*, strana 182, stav br. 3).
45. U nastavku “*vlasnici privatnih preduzeća su slobodni tokom prijema o otpuštanja radne snage, tako da ograničenja u smislu otpuštanja najčešće se smanjuju u odšteti u slučaju nepoštovanja roka za otpuštanje, otklanjanja zaštićenih kategorija radnika, starih radnika...*” (*Komentar*, strana 183, stav br. 4).
46. U vezi sa gore navedenim, Sud podseća da je član 112. [Osnovna načela] Ustava propisao:

“1. Ustavni sud je konačna vlast u Republici Kosovo za tumačenje Ustava i saglasnosti zakona sa Ustavom.

2. Ustavni sud je potpuno nezavistan u obavljanju svojih dužnosti”.
47. U tom smislu, Sud naglašava da mu je Ustavom Kosova povereno da tumači Ustav i ocenjujući ustavnost Sud je potpuno nezavisan, što znači da ne podleže nijednom drugom obavezujućem mandatu, osim Ustava. Dakle, i tumačenje

prava na rad garantovano Ustavom vrši na izvorni način, u zavisnosti od okolnosti ovog slučaja, dokaza predloženim u zahtevu i bez ikakvog drugog spoljnog uticaja.

48. Sud primećuje da pozivanje, nepovezano i selektivno *Komentara Ustava* u vezi sa članom 49. Ustava, ne može predstavljati argumentovanu referencu o povredi Ustava i čak su i sami autori *Komentara* naglasili da “*ova knjiga može da poslužiti kao uvodni materijal*”, bez navođenja atributa izvora prava, koji bi eventualno mogao da posluži kao obavezujuća pravna norma koja može da sledi.
49. Podnosilac zahteva, pravno lice, nije razjasnio kako pravo na rad i izbor profesije važi u ovom slučaju i ako važi, kako je povređeno. U okolnostima u kojima se sudskim odlukama zasnovanim na primenjivom i opsežno obrazloženom zakonu podnosilac zahteva obavezuje da vrati radnika na posao, ne može se dokazati da je došlo do povrede člana 49. Ustava.
50. Sud utvrđuje da tvrdnje podnosioca zahteva o povredi članova 31. i 49. Ustava nisu potkrepljene dokazima na osnovu kojih bi Sud mogao da zaključi da je došlo do povrede ljudskih prava i stoga, zahtev mora da se proglašeno očigledno neosnovanim.

Zahtev za privremenom merom

51. Sud ocenjuje da, pošto je zahtev podnosioca očigledno neosnovan i kao takav neprihvatljiv, i zahtev za privremenom merom ne može biti predmet razmatranja i stoga, treba da se odbije.
52. Kao rezime, Sud utvrđuje da činjenice predstavljene od strane podnosioca zahteva ni na koji način ne opravdaju tvrdnju o povredi ustavnog prava ili prava garantovanog EKLJP. Dakle, u skladu sa pravilom 36, stav 2, tačka b i d, Sud nalazi da je zahtev neprihvatljiv i očigledno neosnovan.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 48. Zakona i shodno pravilu 36 (2) (b) i (d) Poslovnika, xx 2016. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;
- III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20.4 Zakona i
- IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac

Selvete Gërxhaliu-Krasniqi

Predsednica Ustavnog suda

Arta Rama-Hajrizi

